

POLISH ABSTRACTS POLNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

LIISA RANTALA & PAAVO KETTUNEN (s. 3)

Działalność kościoła na rzecz ludzi niesłyszących w kontekście jego roli społecznej: Artykuł poświęcony jest pracy na rzecz niesłyszących, jaką kościół w Finlandii prowadził w okresie od 1900 roku do końca lat osiemdziesiątych XX wieku. Autorzy dokonują przeglądu motywacji kościelnych i społecznych oraz analizują z punktu widzenia historii genetyki sytuację osób niesłyszących w kolejnych epokach. W badanym okresie na szczególną uwagę zasługują głównie dwa zagadnienia: higiena rasowa i rozprzestrzenianie się oralizmu. Pod koniec XIX wieku w całej Europie wzrosła akceptacja koncepcji związanych z higieną rasową, skutkiem czego wraz z innymi rodzajami niedorozwoju również głuchotę uznano za cechę niepożądaną. Zmienił się też stosunek społeczeństwa do języka migowego. Wraz z ekspansją oralizmu w nauczaniu niesłyszących, język foniczny zaczął wypierać język migowy, którego używania zabraniano. Skutkiem tego obniżył się ogólny poziom wiedzy społeczności niesłyszących, osłabła ich pozycja, skurczyły się szanse na rynku pracy. Te czynniki zmieniły stosunek społeczeństwa do niesłyszących. Dawniej za wzór obywatela uważano przede wszystkim osobę zdolną do utrzymania się pod względem materialnym. Z czasem poziom oczekiwań wzrósł: przykładowy obywatel musiał się również cieszyć dobrym zdrowiem fizycznym i psychicznym. Musiał też być zdolny do komunikacji w języku fonicznym; tymczasem własny język niesłyszących był coraz bardziej wypierany. Pomimo tego w środowisku niesłyszących pozostał środkiem komunikacji. Co więcej, w Finlandii kościół przez cały czas używał języka migowego w kontaktach z niesłyszącymi. Kościół i państwa dzieliły się pracą: duchowni i pracownicy socjalni kościoła oprócz głoszenia słowa bożego i nauczania zajmowali się przede wszystkim opieką socjalną i duchową niesłyszących. Dziś realizacja zadań socjalnych w stosunku do osób niesłyszących stanowi zadanie społeczeństwa, podczas gdy kościół jest odpowiedzialny za opiekę duchową. Sytuacja osób niesłyszących poprawiła się. Istotne zmiany zaszły w formie opieki, jaką kościół roztacza nad niesłyszącymi. Z pasywnych obiektów troski stali się aktywnymi uczestnikami życia społecznego.

Słowa kluczowe: niepełnosprawność, ustawa o małżeństwach, oralizm, opieka duchowa niesłyszących, higiena rasowa, język migowy, sterylizacja, praca na rzecz niesłyszących

GÁBOR TÖRÖK, TEODÓRA TOMCSÁNYI, ANDRÁS ITTZÉS, TAMÁS MARTOS, GÁBOR SEMSEY, TÜNDE SZABÓ & TÍMEA TÉSENYI (s. 24)

Ekumeniczny model szkoleń w zakresie zdrowia psychicznego; prezentacja wyników badań ewaluacyjnych: Praca przedstawia program nauczania fakultetu specjalistycznych szkoleń w zakresie zdrowia psychicznego, który został zainicjowany i powołany przez Instytut Higieny Psychiczej przy Uniwersytecie im. Ignacego Semmelweisa w Budapeszcie. Analizuje czynniki historyczne i względy psychoedukacyjne, które odegrały rolę w powołaniu i rozwinięciu fakultetu, podkreśla też modelową specyfikę profilu kształcenia. Fakultet został stworzony w ramach współpracy jednej państwowej i dwóch kościelnych placówek szkolnictwa wyższego. W jego

curriculum różne dziedziny nauki jak psychologia, pedagogika, socjologia i nauka o zdrowiu są zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym przekazywane w sposób zintegrowany z podstawową wiedzą teologiczną i opierają się o wykształcenie stopnia podstawowego oraz o doświadczenia już zdobyte w danej dziedzinie. W procesie kształcenia w centrum uwagi znajduje się rozwój osobowości, szczególnie indywidualne opracowanie własnej drogi życiowej i historii własnej wiary; dwa filary tego procesu to praca samopoznawcza i przemiany spirytualnego stylu życia. Druga część artykułu prezentuje wyniki badań, które wspierały opracowanie i ukształtowanie programu zajęć fakultetu. W badaniu longitudinalnym (n = 55; 2005–2008) występują wyniki liczącej 300 pozycji węgierskiej wersji ankiety psychologicznej California Psychological Inventory Scale (CPI-S) i wyniki własnej ankiety, służącej do pomiaru kompetencji rozmowy prowadzonej przez osobę wspierającą. Charakterystyczny dla grupy respondentów normalny obraz profilu CPI i stabilność poszczególnych skal wskazuje na to, że charakterystyka osobowościowa słuchaczy nie zmienia się istotnie pod wpływem szkolenia, a jednocześnie dowodzi, że proces selekcji podczas egzaminów wstępnych jest skuteczny, co wpływa zasadniczo na efektywność szkolenia. Pomiar czynników składających się na kompetencję prowadzenia rozmowy, która integruje wszystkie dziedziny kształcenia, wykazuje, że u znacznej grupy słuchaczy ze zróżnicowanym bagażem doświadczeń w trakcie szkolenia nastąpił oczekiwany rozwój kompetencji w wielu istotnych dziedzinach. Sygnifikacyjna zmiana nastąpiła w postrzeganiu granic kompetencji, w stopniu niedyrektywności i odpowiedzialności przyjmowanej za cały proces oraz w jakości duchowego wsparcia. We wszystkich przypadkach wzrosła częstotliwość występowania kategorii charakterystycznych dla wyższej kompetencji wsparcia.

Słowa kluczowe: opieka psychiczna, kompetencje osób wspierających, organizacja szkoleń, badanie ewaluacyjne, historia opieki psychologicznej, specjalistyczne kształcenie na Węgrzech

MARGREET R. DE VRIES-SCHOT, JOSEPH Z.T. PIEPER & MARINUS H.F. VAN UDEN (s. 57)

Skala Dojrzałej Religijności: wiarygodność nowej ankiety: Dla uzyskania walidacji nowej ankiety o nazwie Skala Dojrzałej Religijności (Mature Religiosity Scale, MRS) wykonano pomiary na grupie 336 respondentów (171 osób religijnych i 165 niestacjonarnych pacjentów kliniki zdrowia psychicznego). Po przestudiowaniu literatury fachowej z dziedziny psychiatrii, psychologii oraz teologii zestawiono pierwszą wersję ankiety. Kontrola wiarygodności i rzetelności odbywała się przez zastosowanie innych ankiet, między innymi: Spiritual Well-Being Scale (SWBS), Duke Religion Index (DUREL), Religious/Spiritual Coping (RCOPE) i State-Trait Anxiety Inventory (STAI). Wyniki wykazują, że 16 z 19 pytań kwestionariusza tworzy jeden faktor, którego wewnętrzna spójność mierzona alfą Cronbacha jest również odpowiednia. Ten faktor użyto w badaniu jako wskaźnik Skali Dojrzałej Religijności. Na podstawie korelacji z innymi, kontrolowanymi skalami oraz korelacji z cechami znanych grup wiarygodność Skali okazała się odpowiednia. Skala Dojrzałej Religijności nadaje się do wykorzystania zarówno w działaniach związanych ze zdrowiem psychicznym, jak i w opiece duchowej. Zaleca się stosowanie jej w tych dwóch grupach – właśnie w tych grupach została sprawdzona jej przydatność – ponieważ może dać wskazówki specjalistom w komunikacji dotyczącej wiary i sensu życia.

Słowa kluczowe: Skala Dojrzałości Religijnej (Mature Religiosity Scale, MRS), dojrzała religijność, dobrostan duchowy, przygotowanie ankiety, wiarygodność, rzetelność, ochrona zdrowia, opieka duchowa

KÁROLY VARGA, ÁKOS TÓTH, JÓZSEF ROZNÁR, ANDRÁS OLÁH, JÓZSEF BETLEHEM & SÁRA JEGES (s. 72)

Na ile powszechnym motywem jest „ma dla nas sens (meaningfulness)”? Dane dotyczące rewolucyjnie nowego, salutogenetycznego podejścia do zagadnienia nauki o zdrowiu i psychologii zatrudnienia: Na podstawie potwierdzających się wzajemnie wyników naszych dwóch wcześniejszych badań – według których, po pierwsze, spośród występujących w modelu Hackmana-Oldhama motywacyjnych potencjałów zakresu pracy, poczucie wagi i sensu wykonywanego zadania (meaningfulness) samo w sobie w znaczącej mierze przyczyniło się do osiągnięcia pozytywnych wyników, dotyczących zarówno osób, jak i efektów pracy na stanowisku badanych osób; po drugie zaś, „meaningfulness” odegrało najważniejszą rolę wśród komponentów hipotetycznego poczucia koherencji (Sense of Coherence, SOC), jako czynnik zdrowia i dobrego samopoczucia w salutogenetycznym modelu Antonowsky’ego – zadaliśmy sobie pytanie: w jakim stopniu można dalej uogólniać pozytywne działanie „meaningfulness”? Przeprowadziliśmy konkretne badania w grupie dyplomowanych pielęgniarek zatrudnionych w służbie zdrowia na Węgrzech, w której notuje się szczególnie duży odpływ z zawodu, by sprawdzić, czy pozytywny „meaningfulness” stanowi znaczący czynnik motywujący pozostanie w zawodzie. Pod względem metodologicznym badanie było zbliżone do badania indywidualnych przypadków wśród kobiet studiujących pielęgniarstwo (n = 158) i pracujących przynajmniej od pięciu lat w służbie zdrowia (n = 79). Grupę kontrolną stanowiły przypadkowe respondentki studiujące oraz pracujące poza służbą zdrowia, o tym samym standardzie pod względem płci i wieku. Wyniki badań potwierdziły, że „meaningfulness” w ramach poczucia koherencji stanowi wymierny czynnik decydujący o pozostaniu w zawodzie. Praktyczny wniosek z badań: na wydziałach pielęgniarskich należy w procesie kształcenia położyć większy nacisk na rozwijanie poczucia koherencji jednostek, czego środkiem może być: opracowanie modelu pracy w zawodzie, indywidualny projekt kariery zawodowej, stworzenie możliwości zdrowszego trybu życia.

Słowa kluczowe: poczucie sensu własnej pracy, podejście salutogenetyczne, poczucie koherencji, studia pielęgniarskie, możliwość zarządzania, zrozumiałość, kształcenie paramedyczne, odejścia z zawodu pielęgniarskiego, studentki, pracownice

SIAMAK KHODARAHIMI (s. 90)

Skłonność świadcząca o dewiancji psychopatycznej a cechy osobowościowe badane na młodszej i starszej grupie wiekowej młodzieży irańskiej: różnice płciowe i predyktory: Celem badań była analiza możliwych wpływów różnic płciowych i wiekowych w odniesieniu do skłonności świadczącej o dewiancji psychopatycznej i cechach osobowościowych, przeprowadzona na grupie irańskiej młodzieży. Składała się ona z przypadkowo dobranych 106 nastoletnich i 94 młodych mieszkańców irańskiego miasta Eghlid. Według analiz u nastolatków i młodzieży starszej można wykazać pozytywną korelację pomiędzy psychopatią, a takimi obszarami osobowości jak przyjazna postawa, sumiennosc, pozytywne nastawienie, zainteresowania intelektualne i rzetelnosc. Analiza Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) wykazała jednoznacznie, że płeć i wiek nie odgrywają roli w określeniu psychopatii i cech typowych osobowości. Wyniki dowodzą, że na podstawie zamiłowania do porządku i pozytywnego nastawienia, zainteresowań intelektualnych, ekstrawertyczności i niekonwencjonalnego ukierunkowania można przewidzieć stan całej badanej grupy oraz psychopatię badanej grupy nastolatków, młodzieży i mężczyzn.

Słowa kluczowe: psychopatia, osobowość, neurotyczność, ekstrawertyczność, otwartość na przeżycia, przyjazna postawa, sumiennosc, nastolatki i młodzież